



## Совет улуска байыр чедириишकिनнери

Чер кырынга бузулбас тайбың дээш

[illegible]

...малыктыг дегемге барык 20 ка-  
лап хей чорааннар-дыр, а бо дээрге  
рткен бүдүн чартык чылдын дургу-  
унда совет космонавтарнын күү-  
еткени эртем программанын чутаа-  
навакка безин ыгыт-тыр!

Оларны түрвун дээн бажыңче ма-  
иналарга олзрункан бар чорааш,  
космонавтар сырый сынмалашкан

...чугазалжып турары ышкаш,  
...көмөш көрөбүзүрүнүн ужулушкунун  
...чөлөгөйгө бир-ле жугаарында челип  
...алдыктык. Бот-бодувус-биле харыл-  
...жааны үргүлүч түдүп чороан бис.  
...алдыктык сас-биле кыгалакка...

дун тургускан бистин конструкторларынысла, бистия эртемденнери-виске, бистин ажылчын аныгыска чүректян ханызындан өөрүп четтир-дивис деп чутаалаары менээ бүгүн-

Ужудукчу-космонавт П. Р. Попович.  
СЭТА-нын фотохрониказы.

Чүректің ханызындан

Ола-ла районда «Большевик» колхозтун хоочун колхозчузу 63 харлыг Шини-Байыр совет эртемиң чаа чедикшинининге чоргаарланым, өөрүнүзүн илереткеш, саязыным улаады берген болла-лаа колхозунун чечектелишикини дөш болуулар-ла тууларни кылды мен» — дээн.

## Чедвишкиннерни күзедим

алырын ам база радиодан хэлнээр  
бис, ол дээрте совет эртемний ту-  
гун бедик туткан эрес оолдрын  
бистин база хүлээн алаганмыс ол.

Кюри Гагаринний, Герман Ти-  
товтун, Андрия Николаевтин,  
Павел Поповичиний шыгагранагай  
ужуулушкундара совет космо-  
настар мөөн сонгаар-дла удамчы-  
лак шыгаарын бүтү дээлетей бил-  
ген.

М. САТ

**Космосту шинчилээр чорук эртемни болга  
амыдыралды байыдып турар**  
*ССРЭ-ний Эртемнэр академиязын вице-президенти академик  
А. В. Толчиев-биле СЭТА-ны корреспондентизиниң беседазы*

Ажыткан бирги кизи болган. Оон  
гжулуушкуну болза Ала-чурттуу  
эртсикини болган техниказынын

«Восток-3» болгаш «Восток-4»-түн бүгү системаларынын тех-  
никтиг характеристиказы улам эки-  
ттинген турган дээрзин демдег-

Алтын баланың баласы — 400 мун  
 метр ажыг чорго чорун турар  
 тинис-рекордсмен кезээр аркан  
 алтын балыктын баласы — 400

кижижиткени кайгамчык кижиге, мааным чүрөктүг болгаш артем-  
уларым.

...крупнейших про- дуктов и сырья турар.

Чуртка хей-ле сүттү бээри—  
бистин хун бүрүдеги чүткүлүвүс

## Республиканын мурнакчы саанчылары

(1962 чылдын бирги чартымында)

| Саямчылардын<br>фамилиялары | Колхоз,<br>совхоз    | Район        | 1 инектен-не<br>сагган сүт<br>(кг.) |
|-----------------------------|----------------------|--------------|-------------------------------------|
| Вейрам А.                   | «Межегей»            | Таянды       | 1306                                |
| Кручинина Е.                | «Кызыл тараачын»     | Бий-Хем      | 1285                                |
| Поршнев К.                  | «Межегей»            | Таянды       | 1279                                |
| Наликина А.                 | «Кызыл тараачын»     | Бий-Хем      | 1248                                |
| Казанцева В.                | «Межегей»            | Таянды       | 1239                                |
| Карташова З.                | «Межегей»            | Таянды       | 1230                                |
| Херте А.                    | «Барлык» с/з         | Барыш-Хемчик | 1215                                |
| Смирнова И.                 | «Элегес» с/з         | Таянды       | 1200                                |
| Эрик-оол М.                 | «Кызыл тараачын»     | Бий-Хем      | 1184                                |
| Натпиг-оол З.               | «Күш-ажылдын хостуу» | Улуг-Хем     | 1179                                |
| Саныч К.                    | «Күш-ажылдын хостуу» | Улуг-Хем     | 1173                                |
| Калюкина З.                 | «Кызыл тараачын»     | Бий-Хем      | 1171                                |
| Вейрам Э.                   | «Межегей»            | Таянды       | 1167                                |
| Афанасиюна А.               | «Кызыл тараачын»     | Бий-Хем      | 1157                                |
| Малыя Эренбуу               | «Межегей»            | Таянды       | 1153                                |
| Козлова В.                  | «Кызыл тараачын»     | Бий-Хем      | 1138                                |
| Бертова Ф.                  | «Межегей»            | Таянды       | 1133                                |
| Ченова Г.                   | «Кызыл тараачын»     | Бий-Хем      | 1123                                |
| Попова Л.                   | «УТКА 25 чылы» с/з   | Улуг-Хем     | 1117                                |
| Кара-кыс М.                 | «Тикелге» с/з        | Таянды       | 1115                                |
| Фуртава М.                  | «Межегей»            | Таянды       | 1076                                |
| Тушкова Н.                  | «Межегей»            | Таянды       | 1066                                |
| Фуртава Б.                  | «Межегей»            | Таянды       | 1066                                |
| Гоголева М.                 | «Межегей»            | Таянды       | 1065                                |
| Комбулал А.                 | «Кызыл тараачын»     | Бий-Хем      | 1062                                |
| Козлова А.                  | «Межегей»            | Таянды       | 1062                                |
| Ашпай-оол                   | «Межегей»            | Таянды       | 1040                                |
| Городилова Э.               | «Межегей»            | Таянды       | 1037                                |
| Аполлонова М.               | «Өк» с/з             | Бий-Хем      | 1025                                |
| Салмешова Н.                | «Межегей»            | Таянды       | 1021                                |
| Болдеева В.                 | «Искра»              | Бий-Хем      | 1021                                |
| Попова В.                   | «Искра»              | Бий-Хем      | 1018                                |
| Ошлар А.                    | «Искра»              | Бий-Хем      | 1018                                |
| Натпиг-оол С.               | «Найрал» с/з         | Улуг-Хем     | 1014                                |
| Седел Е.                    | «Сов. Тыва»          | Бий-Хем      | 1010                                |
| Билимова Ш.                 | «Өк»                 | Бий-Хем      | 1005                                |
| Куулар Хаажык               | «УТКА 25 чылы»       | Улуг-Хем     | 1005                                |
| Фоминская А.                | «Барлык»             | Барыш-Хемчик | 987                                 |
| Тумалай М.                  | «Искра»              | Бий-Хем      | 983                                 |
| Чогуу В.                    | «Кызыл тараачын»     | Бий-Хем      | 981                                 |
| Чогуура М.                  | «УТКА 25 чылы»       | Улуг-Хем     | 975                                 |
| Хамид М.                    | «Өк»                 | Бий-Хем      | 960                                 |
| Гаушкова П.                 | «Барлык»             | Барыш-Хемчик | 954                                 |
| Куулар Д.                   | «Элегес»             | Таянды       | 949                                 |
| Улан-кыс Д.                 | «Тикелге»            | Таянды       | 948                                 |
| Байлан М.                   | «Барлык»             | Барыш-Хемчик | 942                                 |
| Ильина В.                   | «Улуг-Хем» с/з       | Улуг-Хем     | 941                                 |
| Уйнуку Д.                   | «Күш-ажылдын хостуу» | Улуг-Хем     | 940                                 |
| Сат Адама                   | «Өк»                 | Бий-Хем      | 910                                 |
| Чаш-оол С.                  | «УТКА 25 чылы»       | Улуг-Хем     | 908                                 |
| Ярусова Е.                  | «Кызыл тараачын»     | Бий-Хем      | 907                                 |
| Уйнуку Е.                   | «УТКА 25 чылы»       | Улуг-Хем     | 907                                 |
| Малчин М.                   | «Найрал»             | Улуг-Хем     | 895                                 |
| Серет-оол Е.                | «УТКА 25 чылы»       | Улуг-Хем     | 894                                 |
| Мияит Д.                    | «Кызыл тараачын»     | Бий-Хем      | 893                                 |
| Төртей М.                   | «Күш-ажылдын хостуу» | Улуг-Хем     | 885                                 |
| Делякина Н.                 | «Коммунизм орук»     | Улуг-Хем     | 884                                 |
| Нелюбова Н.                 | «Ленин орук»         | Улуг-Хем     | 882                                 |
| Макла Т.                    | «Күш-ажылдын хостуу» | Улуг-Хем     | 872                                 |
| Бай-Кара Г.                 | «Өк»                 | Бий-Хем      | 868                                 |
| Биче-кыс Х.                 | «Күш-ажылдын хостуу» | Улуг-Хем     | 860                                 |
| Бай-Кара С.                 | «Өк»                 | Бий-Хем      | 851                                 |
| Тюлюш В.                    | «Күш-ажылдын хостуу» | Улуг-Хем     | 850                                 |
| Дамба О.                    | «Күш-ажылдын хостуу» | Улуг-Хем     | 850                                 |
| Богоданова М.               | «Октябрь 14 чылы»    | Каз-Хем      | 849                                 |
| Чугаева М.                  | «Кызыл тараачын»     | Каз-Хем      | 848                                 |
| Двогослава М.               | «Октябрь 30 чылы»    | Каз-Хем      | 841                                 |
| Кенен Норжун                | «УТКА 25 чылы»       | Улуг-Хем     | 838                                 |
| Сенжечеп С.                 | «Кызыл тараачын»     | Каз-Хем      | 837                                 |
| Уйнуку Б.                   | «Улуг-Хем» с/з       | Улуг-Хем     | 830                                 |
| Норжунмаа Д.                | «Найрал»             | Улуг-Хем     | 819                                 |
| Чупракова Е.                | «Октябрь 30 чылы»    | Каз-Хем      | 818                                 |
| Оржаак Э.                   | «Искра»              | Чоюн-Хемчик  | 813                                 |
| Фролова З.                  | «Революц. чалбымжы»  | Таянды       | 810                                 |
| Середица П.                 | «Октябрь 30 чылы»    | Каз-Хем      | 807                                 |
| Карашай О.                  | «Улуг-Хем» с/з       | Улуг-Хем     | 804                                 |
| Чашпай С.                   | «Октябрь 14 чылы»    | Каз-Хем      | 800                                 |
| Телмис С.                   | «Коммунизм орук»     | Каз-Хем      | 799                                 |
| Язатмаш С.                  | «Коммунизм орук»     | Каз-Хем      | 797                                 |
| Берина К.                   | «Коммунизм орук»     | Каз-Хем      | 797                                 |
| Сымчак Н.                   | «Октябрь 30 чылы»    | Каз-Хем      | 793                                 |
| Карат С.                    | «Искра»              | Барыш-Хемчик | 792                                 |
| Новокрещенова Е.            | «Шекпэр»             | Бий-Хем      | 792                                 |
| Иргит Я.                    | «Октябрь 30 чылы»    | Каз-Хем      | 791                                 |
| Каменикова Н.               | «Октябрь 14 чылы»    | Каз-Хем      | 790                                 |
| Делякина Н.                 | «Коммунизм орук»     | Каз-Хем      | 781                                 |
| Хорыева Р.                  | «Коммунизм орук»     | Каз-Хем      | 780                                 |
| Назымова И.                 | «Коммунизм орук»     | Каз-Хем      | 780                                 |
| Санчаа Д.                   | «Бурунгаар»          | Каз-Хем      | 777                                 |
| Балчыл К.                   | «Кызыл тараачын»     | Эрзин        | 776                                 |
| Часал О.                    | «Кызыл тараачын»     | Эрзин        | 760                                 |
| Шурум С.                    | «Ленин аттыг»        | Чоюн-Хемчик  | 756                                 |
| Турин Ш.                    | «Октябрь 14 чылы»    | Каз-Хем      | 753                                 |
| Лопсан С.                   | «Кызыл тараачын»     | Каз-Хем      | 753                                 |
| Чадмал А.                   | «Кызыл тараачын»     | Бий-Хем      | 751                                 |
| Алчыл А.                    | «Сут-Хел»            | Чоюн-Хемчик  | 747                                 |
| Сат З.                      | «СЭКП XXII съездин»  | Чоюн-Хемчик  | 741                                 |
| Коровина П.                 | «Ленин аттыг»        | Чоюн-Хемчик  | 739                                 |
| Монгуш М.                   | «Болшевик»           | Чоюн-Хемчик  | 736                                 |
| Глазырина И.                | «Революц. чалбымжы»  | Таянды       | 733                                 |
| Оржаак Д.                   | «Шекпэр»             | Барыш-Хемчик | 732                                 |
| Санчат-оол Л.               | «Октябрь 30 чылы»    | Каз-Хем      | 732                                 |
| Оюу Г.                      | «Революц. чалбымжы»  | Таянды       | 718                                 |
| Долгар Д.                   | «Хадны»              | Бий-Хем      | 717                                 |
| Федосова И.                 | «Совет Россия»       | Таянды       | 711                                 |
| Алин С.                     | «Октябрь 14 чылы»    | Каз-Хем      | 708                                 |

## Республикада дээр көргүзүлгөргө сүт-бараан фермалары

(1962 чылдын бирги чартымында)

| Фермалар   | Ажыл-агый            | Район    | 1 инектен-не<br>сагган сүт<br>(кг-биле) |
|------------|----------------------|----------|-----------------------------------------|
| Алаак      | «Межегей» с/з        | Таянды   | 1070                                    |
| Белелг     | «Кызыл тараачын»     | Бий-Хем  | 1063                                    |
| Турин      | «Кызыл тараачын»     | Бий-Хем  | 1011                                    |
| Каж        | «Элегес» с/з         | Таянды   | 960                                     |
| Элегес     | «Элегес» с/з         | Таянды   | 930                                     |
| Иштия-Хем  | «УТКА 25 чылы»       | Улуг-Хем | 873                                     |
| Өк         | «Искра»              | Бий-Хем  | 847                                     |
| Кулузун    | «Элегес»             | Таянды   | 831                                     |
| Кожай      | «Күш-ажылдын хостуу» | Улуг-Хем | 820                                     |
| Сейин      | «Өк» с/з             | Бий-Хем  | 775                                     |
| Кара-Тал   | «Найрал» с/з         | Улуг-Хем | 765                                     |
| Хараган    | «Чодураа»            | Улуг-Хем | 760                                     |
| Адым-Шынаа | «Улуг-Хем» с/з       | Улуг-Хем | 735                                     |
| Торгалыг   | «Күш-ажылдын хостуу» | Улуг-Хем | 707                                     |
| Могай      | «Искра»              | Бий-Хем  | 686                                     |
| Эрбек      | «Кызыл тараачын»     | Улуг-Хем | 680                                     |
| Кызыл-Дат  | «Найрал»             | Улуг-Хем | 677                                     |
| Чалынг     | «Чодураа»            | Улуг-Хем | 672                                     |
| Ак-Турт    | «УТКА 25 чылы»       | Улуг-Хем | 659                                     |
| Топ        | «Революц. чалбымжы»  | Таянды   | 652                                     |
| Чаловка    | «Өк»                 | Бий-Хем  | 634                                     |
| Топ        | «Совет Россия»       | Таянды   | 635                                     |
| Урбун      | «Найрал»             | Улуг-Хем | 635                                     |
| Хадны      | «Хадны»              | Бий-Хем  | 628                                     |
| Топ        | «Чодураа»            | Улуг-Хем | 600                                     |
| Хайракан   | «Улуг-Хем»           | Улуг-Хем | 561                                     |

## КЫЗЫЛ ТУКТУ АЛЫСПАС

Мал ажылынын продуктуларын садып алырынын  
чоруп турары

(1962 чылдын август 10-га чедир, хуу-биле)

| РАЙОННАР     | СҮТ  | ЭҮТ  | ДУК   |
|--------------|------|------|-------|
| Барыш-Хемчик | 82,0 | 43,7 | 70,1  |
| Өк           | 78,6 | 47,9 | 78,8  |
| Бай-Тайга    | 77,7 | 50,8 | 81,6  |
| Тес-Хем      | 71,4 | 53,4 | 102,8 |
| Эрзин        | 71,1 | 58,1 | 105,3 |
| Чоюн-Хемчик  | 71,1 | 50,9 | 75,9  |
| Улуг-Хем     | 66,6 | 36,7 | 89,9  |
| Каз-Хем      | 66,6 | 46,8 | 80,3  |
| Бий-Хем      | 60,8 | 42,4 | 92,9  |
| Таянды       | 59,5 | 35,1 | 76,2  |
| Тожу         | 55,3 | 68,5 | 95,3  |

Оюн иштинде совхозтар:  
«Шекпэр» 85,8  
«УТКА 25 чылы» 82,3  
«Барлык» 82,7  
«Сут-Хел» 81,0  
«Найрал» 78,4  
«Тес-Хем» 69,7  
«Элегес» 67,2  
«Улуг-Хем» 67,2  
«Чыраа-Бажы» 59,8  
«Межегей» 57,9  
«Өк» 57,7  
«Тикелге» 51,4  
Дружбула станциясы 51,4

Республиканын ажыл-агыйлары  
күрүнге сүт садырынын чыл паны  
нын 66,6 хуу, этинин — 45,0 хуу,  
дуктун — 84,6 хуу күстөткөн.  
Сөйлөт он хонукта сүт садып алы-  
рынга 4,1 хуу, этке чүгө 1,8 хуу,  
дукке 1,8 хуу негешкен.  
Будурулге эргелдеринин тала-  
зы-биле алырга: Чадураа—сүтү 73,8  
хуу, этү 44,9 хуу, дукту 80,6 хуу;  
Кызыл — сүтү 62,0 хуу, этү 45,1  
хуу, дукту 90,3 хуу күстөткөн.  
Мал ажылынын продуктуларын,  
малын эт биле дукту күрүнге  
садып алырга талазы-биле социали-  
стик хуузаларын күрсөткөндө  
шынтыктары үшүшкү акарал бол-  
гаш. Ам ушул кварталдын дөң кези  
эрте берген, а бистин темпине-  
ти ал көргө, шал-уенин эртин ту-  
рары-биле окта дүшкөй турар.  
Бир эвес бо темп дүшкөй алыр  
болза күрүнге эт садып хуузалары-  
га.

## АЖЫЛГАЛГА КИРГЕН

Улуг-Хем районунун «Улуг-Хем»  
районунун «Улуг-Хем» районунун  
Р. Очур-оол бригадиринин тууду-  
жугу бригадиринин тууду-жугу  
Тууду бригадиринин тууду-жугу  
чурталгады 5 бажынын, дарган-  
наар черин, автомашина таракан  
тууду ажылга кирген. Тууду-жугу  
доттарынын планын тууду-жугу

## Күрүненин шыгжамырынга

### Автотранспортчулар— дүжүт ажаап алышкынынга

Партиянын XXII съездинин бол-  
гаш СЭКП ТК-нын март Пленумунун  
тегүтүт шынтыктарын амдыралга  
боттадырдынын, бистин республи-  
канын кезде ажыл-агыйнын ажыл-  
агыйлары бо чылын колхозтарын  
болгаш совхозтарын шалдыктары  
байлак дүжүтү эстүргөнер. Чаа  
дүжүтү таразын ай-шаады бол-  
гаш чидирг чок ажаап алырыны  
Тыванын тараажылары массалык-  
биле кирипкен, ажаап алышкы-  
нын кампанияны кыска сезон дүжү-  
түндө чорутунар болганда, күрү-  
не ужу-дузанын ол ажылды организа-  
циялап эң бедик деңгээлге эрттирген  
чүгүдө. Мындагы республиканын ав-  
тоажыл-агыйлары база ажаап  
алышкынын үзүндө тараажылар  
дүжүтүлгөндө тодарай хемчеглерин  
баш бурунгаар ажаап алгыш, ам  
онун черинде күрсөткөн кирип-  
кенер.  
Тыва автотрестин ажыл-агыйлары  
мырнай чыл эгизинде тура-ла ды-  
ка хей санын автоматизацияны  
кезде ажыл-агый чүктөрүн сөөртү-  
рүгө түсүлгөдө. Оң түнелде  
Абаканда Кызылга чедир болгаш Кы-  
зылдан колхозтарга, совхозтарга че-  
дир минералдык кемичилдиктерге,  
ни, тракторларын, комбайнларын,  
көзө ажал-агый машиналарын  
артык кектерин, кыпар, чаар мате-  
риалдарын, үрөшүнүн дөң, нити-  
тин-биле 200 муна тоннага дөң-  
жир чүктөрүн сөөртүп чедирген.  
Оон-биле чергелестир дүжүт ажаап  
алышкынынга бедиктедир авто-  
ажыл-агыйларга соксада чок үрү-  
дүп чедирген.  
СЭКП ТК-нын март Пленумунун  
шынтыктарын амдыралга ботта-  
дыр таразы-биле ажаап алгыш-  
агыйларын удуртукчуларга бо  
чылын чеже тонна силосту болгаш  
өскө-даа мал чөмөри, комбайндан  
шайга чедир, шандан күрүне шыг-  
жамырынга чедир чеже тонна та-  
рааны сөөртүп ыяк тодарайдып  
алыр арганы берген. Ол чорук дүжүт

Тыва автотрестин сөөртүгө  
калдыннын начальниги.

СЭКП ТК-нын март Пленумунун  
шынтыктарын амдыралга ботта-  
дыр таразы-биле ажаап алгыш-  
агыйларын удуртукчуларга бо  
чылын чеже тонна силосту болгаш  
өскө-даа мал чөмөри, комбайндан  
шайга чедир, шандан күрүне шыг-  
жамырынга чедир чеже тонна та-  
рааны сөөртүп ыяк тодарайдып  
алыр арганы берген. Ол чорук дүжүт

## Каткылыг ховузуңда

«Шекпэр» совхозун Каткылыг  
ховузуңда 200 гектар кукуруза  
олурткан. Чайгы ажаалганын органи-  
засты чорутканынын түнелде  
кукурузанын үнүжү эки, унанын  
бедик 3 метр алып турар.  
Звено удуртукчу Ооржак Ба-  
рыш-оол болгаш оон дуулаачыны  
Ооржак Чуврек солон гектар бүрү-  
түндө кукурузанын 300 центнер  
пуган массаларын алырын районун  
механизаторлар хураалына бүзүр-  
дүгү меделгелерин. Кукурузаны чок-  
ку хуннерини иштине, сүлөстө эге-  
лээр.  
Т. ТАЛГАНЧИ.

## Малга быжыг чем-суурну тургузар

### СЭКП райкомунун пленумундан

СЭКП-нин Тожу райкомунун чо-  
кта «Районда ситен белеткенин  
чоруп турарынын дугаалашканын» айты-  
рынын пленумун чугаалашканын. Бо  
талазы-биле колхозтарда партия эге  
организацияларынын секретарьлары-  
нын илеткелдерин алган. Оон ийай  
«Районун коммунисттеринин өтө-  
сөтүлгөдүгү хураалынын коммуни-  
стерин шүгүмчүлүгүндө саналдары-  
нын күрсөлдөзүнүн дугаалашканын»  
СЭКП райкомунун калдыс эргелек-  
чиси ош Сарыгдарынын илеткелдин  
база чугаалашканын көргөн.  
Эрткен чылга болган бо чылын  
сиген белеткенин районун колхоз-  
тары өрте эгелгөн. Эрткен чылын  
районун колхозтары малга быжыг  
кем-суур бедиктер панын чедир  
күрсөткөндө чыжык уртал бол-  
гаш чыдап алыр чорукту уртал бол-  
гаш бо чылын инектеринин ортук-  
неге сатып инектеринин ортук-  
неге сатып 210—250 кг, хойну 40—  
43 кг ботуп турар. А эрткен чылын  
бир инектин ортук-негенин 280—  
310 кг, хойну 50—56 кг турар.  
«Май 1» колхозун удуртукчула-  
ры эрткен чылын мал чөмөри бе-  
леткенин ханымында чок чорудуп,  
сиген панын 95 хуу, силос са-  
лышкынынын панын 103 хуу  
күрсөткен бис—деп, меге мезе бе-  
рип тургандыгын колхозда мал чө-  
мөри февраль-март айларда-ла тын-  
геш, малын денгелге бергелер  
бөргө район организаторлары бот-  
тарынын ажыл аргаларында бедикте-  
лген ситенин колхозда бергелер.  
Эрткен чылын ол байланын бо  
чылын каттапталы-биле колхозтар  
баштап чөмөри алаан боттук хем-  
чеглерин ал чоруткан. Амгы үзө  
районда ситен белеткенин 17  
бригадирин ажаап алгыш, мында  
350 хире колхозчулар, амыктар  
лаара туттунган.  
«Совет Тыва» колхозта 9 бри-  
гада 170 хире кижи, 140 айт, 5  
талаат, 18 айт-биле ситен бөдөр  
машиналар ажаап турар. Олар  
сиген белеткенин кызыл 26-да-  
ла киргенер. Колхозтун нити паны-  
ны: ситен 3360 тонна, силос 2600  
тонна.  
Ам херек кырыла августта 10-га  
чедир бедикте алган ситени 41,6  
хуу, силос 76,7 хуу болган.  
Эки түнелде Хойлук-Мөстө (бри-  
гадир К. Сунду), Эн-Сутда (брига-  
дир коммунист Монзай-оол) бо бри-

гадаар чедир ап, колхоз баштаар  
чөмөри болгаш партия организа-  
циянын шалдык Кызыл туктарын  
чаалап алганар. Ол колхозта мал-  
чынар Шой-Сюрин, Шимит,  
Ламжап ситен белеткенин эң  
идеялыг киржин туралар.  
«Май 1» колхоз эрткен чылга бо-  
лаар бо чылын ситен ажаалгаче  
ажап белеткенин кирген-да бол-  
за, мында ситен белеткенин кон-  
окум чоруп турар. Бо чылын 3100  
тонна ситенин, 2200 тонна силосту  
бедиктер панын алган. Ситен  
сигенин чүгө 13,4 хуу, силосту  
54,8 хуу күрсөткөн алган. Ситен  
бедиктери-биле мында 8 бригадалар  
180 кижи, 90 айт болгаш өскө-даа  
сиген кезер, бөдөр машиналар ажа-  
лап турар.  
Чамалык бригадалар, чижэ, «Со-  
вет Тыва» колхозта Хаа-Аксанын  
(бригадир Коз Апыргын), «Май 1»  
колхозта Аргын (бригадир ком-  
мунист Байгылжы), боттарында  
оошак панын багыт күрсөтүп  
туралар. Бо бригадаларда күш-  
ажылдын бидүрүчүлүгү бедикте,  
хей күш үзө ажаалдарын мөж-  
аап, оларга машина-техниканы  
чечир санын-биле берген турда-ла,  
оңу чөтө ажаалгачы турар.  
Районда ситен бедиктер ажылды  
кол чөтөс чүгүт болза, сителге  
ажаап турар колхозчуларын ор-  
тузунда партиянын агит-массалыг  
ажылын багыт тургусканында, олар-  
нын културлуг дымтанылганын  
база эки шынарлыг алыш-чөм-биле  
оолон чедир хандыбай туралары  
болуп турар. Култура албан ке-  
релер ситенчелер барып, кино, че-  
ртер көргүзгөн багыт организатор  
турар. Район төвүндө уран чүгү-  
дү колхозтун чүгө «Совет Тыва»  
колхозтун Хаа-Аксанын, Толбука,  
Талмык турар бригадаларында чы-  
гыс ажап чорган, а «Май 1» кол-  
хозтун ситенчелерин амга чедир  
чөтөткөнөр. Бо талазы-биле ажи-  
лы (эргелектерин култура калды-  
н турар).  
Коммунисттерин шүгүмчүлүгүндө  
саналдарын күрсөткөн талазы-биле  
бодук хемчеглерин СЭКП райкому  
районун,

